

Szexualitás a párkapcsolatban

Szexuális zavarok gyakorisága és összefüggései a párkapcsolat minőségével

Betekintő

Kutatásunkban azt vizsgáltuk, hogy milyen a férfiak és a nők szexuális egészségi állapota Magyarországon, és ez hogyan függ össze a párkapcsolat minőségével és stabilitásával. Eredményeink szerint a férfiak közel fele rendszeresen (legalább hetente), nagyjából egyharmada alkalmanként (legalább havonta), egyötöde pedig egyáltalán nem élt szexuális életet az elmúlt 12 hónapban. A nők nagyjából 40 százaléka rendszeresen, egyötöde alkalmanként, egyharmada pedig egyáltalán nem élt szexuális életet a vizsgálatot megelőző évben. A leggyakoribb szexuális zavar a kielégülés hiánya a nők körében, de mindkét nemnél gyakori a szexuális vágy hiánya is. A 18-40 évesek körében vizsgáltuk továbbá a párkapcsolat minősége és stabilitása, valamint a szexuális zavarok előfordulása közötti összefüggéseket. A kapcsolatokat rossznak tartó férfiak körében szignifikánsan ritkább a szexuális együttlétek száma, gyakoribb a szexuális vágy hiánya, és gyakoribbak a szexuális fájdalomzavarok is. A kapcsolatukat rossznak tartó nők szexualitása minden vizsgált paraméter tekintetében szignifikánsan rosszabb a jó kapcsolatban élőknél: a rossz kapcsolatban élő nők ritkábban élnek szexuális életet, gyakoribb körükben a szexuális vágy hiánya, az orgazmus hiánya, és a szexuális élet gyakrabban jár fájdalommal is. Összefüggés mutatható ki továbbá a kapcsolat instabilitása és a szexuális együttlétek számának csökkenése, valamint egyes szexuális zavarok gyakoriságának magasabb értéke között. Eredményeink felhívják a figyelmet a szexuális problémák hatékonyabb felismerésének és kezelésének fontosságára, valamint a szexuális zavarok kezelése során a párkapcsolati tényezők kiemelt jelentőségére is.

Bevezetés

A szexualitás fontos eleme a párkapcsolatok minőségének és stabilitásának is. Számos kutatás igazolta már, hogy összefüggés mutatható ki a szexuális élet gyakorisága, a szexualitással való elégedettség, valamint a párkapcsolattal való elégedettség és a válások arányai között (Yabiku és Gager 2009).

Ahhoz, hogy egy párkapcsolatban jól működjön a szexualitás, meglehetősen sok feltételnek kell teljesülnie, egyéni és párkapcsolati szinten egyaránt.

Egyéni szinten mindenképp arra van szükség, hogy a pár tagjai szexuálisan is egészségesek legyenek. Az Egészségügyi Világszervezet a szexuális egészség fogalmát a következőképpen határozta meg: „A szexuális egészség a testi, lelki, mentális és szociális jóllét állapota a szexualitás vonatkozásában; nem csupán a betegség, a működészavar, vagy a fogyatékoság hiánya. A szexuális egészség megéléséhez szükség van egy pozitív és tiszteleten alapuló viszonyulásra

a nemiséghez és a nemi kapcsolatokhoz, valamint az élvezetes és biztonságos szexuális élmények lehetőségére, kényszerszertől, diszkriminációtól és erőszaktól mentesen. A szexuális egészség eléréséhez és megtartásához minden ember szexuális jogait tiszteletben kell tartani, védeni és biztosítani.” (WHO 2006)

A szexuális egészség jelentőségére mutat rá az a kutatás, amelynek eredménye szerint a szexuális problémák növelik a válás valószínűségét, függetlenül a kapcsolat minőségének egyéb jellemzőitől (White és Booth 1991, idézi: Yabiku és Gager 2009). A jó szexuális kapcsolat másik meghatározó eleme a párkapcsolat. A szexualitás és a párkapcsolat egymásra hatása kölcsönös: a párkapcsolat befolyásolja a szexualitást, a szexualitás pedig befolyásolja a párkapcsolatot. Egyrészt: a szexuális kapcsolat hozzájárulhat a pár tagjai közötti kötődés, az elkötelezettség megerősítéséhez. Másrészt: amennyiben a párkapcsolatban problémák, feszültségek vannak, ez hatással lehet a nemi élet gyakoriságára és a szexuális élet minőségére is.

A kutatás módszertana

Elemzéseinket a Hungarostudy 2021 (HS2021) magyar, reprezentatív kutatás adatain végeztük.

Alkalmazott mérőeszközök,
a vizsgálatban használt kérdések

A szexuális orientáció vizsgálatára a következő kérdés szolgált: „Az Ön szexuális orientációja: 1. heteroszexuális, 2. homoszexuális, lesbikus, 3. biszexuális, 4. aszexuális, 5. egyéb.”

A szexuális kapcsolat gyakoriságát a következő kérdéssel mértük: „Az elmúlt 12 hónapban átlagosan milyen gyakran volt szexuális kapcsolata partnerrel?” A válaszkategóriák: 1. nem volt szexuális kapcsolata az elmúlt 12 hónapban, 2. havonta vagy ritkábban, 3. havonta 1-2 alkalommal, 4. hetente, 5. hetente többször.

A szexuális zavarok gyakoriságát a DSM-5¹ kategóriák alapján mértük fel. Ennek alapján a kérdések a szexuális válasz ciklus különböző szakaszaira (vágy, izgalom, orgazmus), illetve

Ez pedig önrontó folyamatokat indíthat el. Egy figyelemre méltó kutatási eredmény szerint a szexuális étellel való elégedettség előre jelzi az öt évvel későbbi válási arányokat (Edwards és Booth 1994). Mindezek az eredmények alátámasztják, hogy a szexualitásnak kiemelkedő szerepe van a párkapcsolatokban. Jól igazolja ezt Risch és mtsai (2003) kutatása is. Ebben arra kértek fiatal házasságokat (közel 800 főt), hogy fontosság szerint értékeljenek 42 problémát, amelyek egy házasságban előfordulhatnak. Az eredmények szerint a második legfontosabb probléma egy házasságban a szexuális kapcsolat gyakorisága – ezt kizárólag a munka és a magánélet összehangolásának nehézsége előzte meg, a többi 40 problémát azonban ennél kisebb súlyúnak ítélték a válaszadók.

A szexualitás és a párkapcsolat szoros kapcsolata is indokolja ezeknek a területeknek a kutatását. Ebben a tanulmányban azt vizsgáljuk, hogy milyen Magyarországon a férfiak és a nők szexuális egészségi állapota, és ez hogyan függ össze a párkapcsolat minőségével és stabilitásával.

a szexuális élethez köthető fájdalomzavarokra vonatkoztak. Kérdések: „Az elmúlt 12 hónapban mennyire volt Önre jellemző a szexuális vágy hiánya?” (Válaszkategóriák: 1. Soha, 2. Ritkán, 3. Néha, 4. Gyakran, 5. Mindig). „Az elmúlt 12 hónapban mennyire volt Önre jellemző a kielégülés (az orgazmus) hiánya?” „Az elmúlt 12 hónapban mennyire volt Önre jellemző a korai magömlés?” „Az elmúlt 12 hónapban mennyire volt Önre jellemző az akaratlan fájdalomérzet közöskedés közben?” Ez utóbbi 3 kérdésnél a válaszkategóriák: 1. Soha, 2. Ritkán (a szexuális együttlétek legfeljebb 25%-ában), 3. Néha (a szexuális együttlétek 25-75%-ában), 4. Gyakran (a szexuális együttlétek több mint 75%-ában), 5. Mindig (a szexuális együttlétek 100%-ában).

¹DSM-5: *Diagnostic and Statistical Manual – a mentális zavarok osztályozására szolgáló kategóriarendszer aktuális változata*

A kutatás tervezett kérdései között szerepelt a merevedési zavarra vonatkozó kérdés is, azonban technikai hiba miatt ez sajnos kimaradt a felmérésből, így az erre vonatkozó adatokról nem tudunk beszámolni.

A párkapcsolat minőségét egy kérdéssel mértük. „Hogyan értékeli jelenlegi párkapcsolatát? Osztályozzon 1-5-ig, 5-öst adjon, ha nagyon jónak, 1-est, ha nagyon rossznak tartja. A közbülső osztályzatokkal árnyalhatja véleményét!” Válaszkategóriák: 5. nagyon jó, 4. jó, 3. közepes, 2. rossz, 1. nagyon rossz. A párkapcsolat stabilitását a következő kérdésekkel mértük: „Jelenlegi párkapcsolatában felmerült-e Ön vagy partnere vagy mindkettejük részéről... a párkapcsolat szüneteltetésének gondolata? ... a párkapcsolat nyitottá tételének gondolata? ... a párkapcsolat megszakításának, a válásnak a gondolata?” Válaszkategóriák mindhárom kérdésnél: 1. igen, az Ön részéről, 2. igen, a partnere részéről, 3. igen, mindkét részről, 4. nem

Statisztikai elemzések

A jó, illetve rossz kapcsolatban élők mutatóinak összehasonlítása céljából a „hogyan értékeli jelenlegi párkapcsolatát?” kérdésre adott válaszokat dichotomizáltuk. A párkapcsolatukkal elégedettek (akik erre a kérdésre azt válaszolták, hogy kapcsolatuk „nagyon jó”, illetve „jó”) elkülönítettük azoktól, akik elégedetlenek a párkapcsolatukkal (vagyis erre a kérdésre azt válaszolták, hogy kapcsolatuk „nagyon rossz”, „rossz” vagy „közepes”).

Eredmények

Szexuális orientáció (leíró adatok)

A válaszadó nők 98,5 százaléka (N=3493) vallotta magát heteroszexuálisnak, 0,1%-a (N=4) leszbikusnak, 0,5 százaléka (N=18) biszexuálisnak és 0,8 százaléka (N=29) aszexuálisnak. A teljes mintát tekintve a kutatásban résztvevő nők 4,7 százaléka (N=176) nem válaszolt erre a kérdésre. A válaszadó férfiak 98,7 százaléka (N=3142) vallotta magát heteroszexuálisnak, 0,4 százaléka (N=13) homoszexuálisnak, 0,5 százaléka (N=15) biszexuálisnak és 0,4 százaléka (N=13) aszexuálisnak. A kutatás-

Ez a kérdés csak a 18-40 év közötti korosztály kérdései között szerepelt, így a vizsgálati minta elemszáma kisebb (N=1207 - 663 nő és 544 férfi). A párkapcsolat stabilitására vonatkozó kérdések válaszait szintén dichotomizáltuk: megkülönböztettük azokat a kapcsolatokat, amelyekben bármelyik fél részéről felmerült a párkapcsolat szüneteltetésének a gondolata azoktól a kapcsolatoktól, ahol egyik félnél sem merült fel ilyen gondolat. Hasonlóképpen, megkülönböztettük azokat a kapcsolatokat, amelyeknél felmerült a megszakítás gondolata egyik, másik vagy akár mindkét részről, azoktól, amelyeknél ez egyik részről sem merült fel. A harmadik dichotóm változó pedig az volt, ahol bármelyik félnél felmerült a kapcsolat nyitottá tételének a gondolata, szemben azokkal a kapcsolatokkal, ahol egyik fél részéről sem merült ez fel.

Adataink elemzése a Statistical Package for the Social Sciences, Version 27 (IBM SPSS, 2021) programmal készült. A kategorikus változók összehasonlítását khi-négyzet próbával, illetve Fisher teszttel végeztük. A folytonos normál eloszlású változók összehasonlítására független mintás t-próbát, a folytonos és kategorikus változók kapcsolatának vizsgálatánál (amikor a szexuális zavarok gyakoriságát vizsgáltuk a kapcsolat minősége és stabilitása függvényében), varianciaanalízist alkalmaztunk. Szignifikánsnak tekintettük az eltérést $p < 0,05$ esetén.

ban résztvevő férfiak 2,9 százaléka (N=96) nem válaszolt erre a kérdésre.

A szexuális kapcsolat gyakorisága (leíró adatok)

Az elmúlt 12 hónapban egyáltalán nem volt szexuális kapcsolata a nők 35,7 százalékának és a férfiak 19,7 százalékának. Rendszeresen, vagyis hetente vagy hetente többször élt szexuális életet a nők 40,6 százaléka és a férfiak 47,2 százaléka. A részletes adatokat az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat: A szexuális élet gyakorisága az elmúlt 12 hónapban.

	Nők N=3173 (52,4%)	Férfiak N=2877 (47,6%)
Nem volt szexuális kapcsolata az elmúlt 12 hónapban	N=3173 (52,4%)	N=549 (19,1%)
Havonta vagy ritkábban	N=2877 (47,6%)	N=492 (17,1%)
Havonta 1-2 alkalommal	N=379 (11,9%)	N=479 (16,7%)
Hetente	N=598 (18,8%)	N=575 (20,0%)
Hetente többször	N=692 (21,8%)	N=782 (27,2%)

A szexuális zavarok gyakorisága (leíró adatok)

A szexuális zavarok gyakoriságát a 2. táblázat mutatja be.

Mivel átmenetileg bárkinek lehet valamilyen szexuális problémája, ezért a DSM-5 csak akkor tekinti ezt klinikai problémának (szexuális zavarnak), ha az adott probléma legalább a szexuális együttlétek 75%-ában fennáll. Ennek alapján a 2. táblázatban megadtuk azoknak az arányait is, akiknél

ez a kritérium teljesül, vagyis a szexuális probléma „gyakran” vagy „mindig” jellemző a szexuális együttlétekre. Ennek alapján a férfiak körében a legritkább szexuális zavar az együttlét során jelentkező akaratlan fájdalomérzet, amelynek a klinikai gyakorisága az 1%-ot sem éri el. A nők körében a leggyakoribb szexuális zavar a kielégülés hiánya, aminek a klinikai szintet is elérő gyakorisága közel 15%-os, vagyis nagyjából 7 nőből egyet érint.

2. táblázat: Szexuális zavarok gyakorisága

	Nők			Férfiak			
	Szexuális vágy hiánya (N=3274)	A kielégülés (az orgazmus) hiánya (N=1941)	Akaratlan fájdalomérzet közöskés közben (N=1947)	Szexuális vágy hiánya (N=3274)	A kielégülés (az orgazmus) hiánya (N=1941)	Korai magömlés (N=2210)	Akaratlan fájdalomérzet közöskés közben (N=1947)
Soha	N=1996 (61,0%)	N=1179 (60,7%)	N=1630 (83,7%)	N= 1669 (55,2%)	N=1685 (76,5%)	N=1816 (82,2%)	N=2056 (93,5%)
Ritkán	N=613 (18,7%)	N=283 (14,6%)	N=203 (10,4%)	N=729 (24,1%)	N=140 (6,3%)	N=275 (12,4%)	N=89 (4,1%)
Néha	N= 316 (9,7%)	N=191 (9,8%)	N= 92 (4,7%)	N=372 (12,3%)	N=75 (3,4%)	N=90 (4,1%)	N=40 (1,8%)
Gyakran	N=213 (6,5%)	N= 149 (7,7%)	N=15 (0,8%)	N=183 (6,1%)	N=79 (3,6%)	N=20 (0,9%)	N=9 (0,4%)
Mindig	N=136 (4,2%)	N=140 (7,2%)	N=7 (0,4%)	N=70 (2,3%)	N=224 (10,2%)	N=9 (0,4%)	N=6 (0,3%)
Klinikai kategória (gyakran és mindig együttesen)	N=349 (10,7%)	N=289 (14,6%)	N=22 (1,2%)	N=253 (8,4%)	N=303 (13,8%)	N=29 (1,3%)	N=15 (0,7%)

A párkapcsolat minősége és a szexuális zavarok összefüggései a fiatal felnőttek (18-40 évesek) körében

A 18-40 éves nők 94 százaléka (N=624) volt elégedett a párkapcsolatával és 6 százaléka (N=39) elégedetlen. A férfiak körében ugyanilyenek voltak az arányok: 94 százalék (N=512) volt elégedett a párkapcsolatával és 6 százaléka (N=33) elégedetlen. Megvizsgáltuk, hogy a párkapcsolatukkal elégedett, illetve elégedetlen nők és férfiak körében hogyan alakult a szexuális élet és a szexuális zavarok gyakorisága. Eredményeink szerint a kap-

csolatukat rossznak tartó férfiak körében szignifikánsan ritkább a szexuális együttlétek száma, gyakoribb a szexuális vágy hiánya és gyakoribbak a szexuális fájdalomzavarok is. A kapcsolatukat rossznak tartó nők szexualitása szintén minden vizsgált paraméter tekintetében szignifikánsan rosszabb a jó kapcsolatban élőkénél: a rossz kapcsolatban élő nők ritkábban élnek szexuális életet, gyakoribb körükben a szexuális vágy hiánya, az orgazmus hiánya és a szexuális élet gyakrabban jár fájdalommal is. Az eredményeket részletesen a 3. táblázat mutatja be.

3. táblázat: A szexuális élet és a szexuális problémák gyakorisága a kapcsolat önminősítésének függvényében.

	Nők		P	Férfiak		P
	jó kapcsolat N=624	rossz kapcsolat N=39		jó kapcsolat N=624	rossz kapcsolat N=39	
Szexuális élet gyakorisága	4,36 (SD=0,913)	3,79 (SD=1,111)	<0,001	4,50 (SD=0,845)	3,55 (SD=1,230)	<0,001
Szexuális vágy hiánya	1,53 (SD=0,870)	1,95 (SD=1,046)	,004	1,40 (SD=0,714)	1,94 (SD=1,252)	<0,001
Kielégülés hiánya	1,78 (SD=1,312)	2,63 (SD=1,494)	<0,001	1,69 (SD=1,414)	2,03 (SD=1,545)	n.s.
Fájdalomérzet közösülés közben	1,17 (SD=0,553)	1,53 (SD=0,943)	0,001	1,07 (SD=0,345)	1,22 (SD=0,745)	,050
Korai magömlés				1,22 (SD=0,594)	1,46 (SD=0,781)	n.s.

A párkapcsolat stabilitása és a szexuális zavarok összefüggései a fiatal felnőttek (18-40 évesek) körében

A párkapcsolat szüneteltetésének gondolata a vizsgálati mintában szereplő nők 5,4 százalékában és a férfiak 4,9 százalékában merült fel. A párkapcsolat megszakítására, válásra a nők 4,8 százaléka, a férfiak 3,7 százaléka gondolt. A párkapcsolat nyitottá tételének a gondolata a nők és a férfiak kapcso-

lataiban egyaránt 2,3 százalékban merült fel.

Eredményeink szerint az instabil kapcsolatban élő nők körében szignifikánsan ritkábbak a szexuális együttlétek és gyakoribbak a szexuális fájdalomzavarok, és hasonlóképpen, az instabil kapcsolatban élő férfiaknál szignifikánsan ritkábbak a szexuális együttlétek és gyakoribb a szexuális vágy hiánya. Eredményeinket részletesen a 4. táblázat mutatja be.

4. táblázat: A szexuális élet és a szexuális problémák gyakorisága a kapcsolat stabilitásának függvényében.
(* $p < 0,005$, ** $p < 0,001$)

A párkapcsolat				Szexuális élet gyakorisága	Szexuális vágy hiánya	Kielégülés hiánya	Fájdalom-érzet közösülés közben	Korai magömlés
szüneteltetése	Nők	Nem	N=606	4,37 (SD=0,910)	1,54 (SD=0,873)	1,82 (SD=1,340)	1,17 (SD=0,569)	
		Igen	N=53	3,81 (SD=1,067) **	1,75 (SD=0,965)	1,99 (SD=1,328)	1,36 (SD=0,681) *	
	Férfiak	Nem	N=490	4,53 (SD=0,826)	1,36 (SD=,683)	1,73 (SD=1,442)	1,08 (SD=,0369)	1,23 (SD=0,592)
		Igen	N=51	3,69 (SD=1,174) **	2,04 (SD=1,159)**	1,56 (SD=1,227)	1,09 (SD=0,465)	1,35 (SD=0,745)
megszakítása	Nők	Nem	N=612	4,37 (SD=0,917)	1,54 (SD=0,865)	1,82 (SD=1,344)	1,17 (SD=0,566)	
		Igen	N=47	3,79 (SD=1,023)**	1,79 (SD=1,054)	1,96 (SD=1,285)	1,42 (SD=0,712) *	
	Férfiak	Nem	N=505	,49 (SD=0,868)	1,38 (SD=0,696)	1,71 (SD=1,429)	1,07 (SD=0,365)	1,23 (SD=0,588)
		Igen	N=37	3,99 (SD=1,131)**	2,09 (SD=1,242) **	1,74 (SD=1,367)	1,11 (SD=0,534)	1,41 (SD=0,824)
nyitottá tétele	Nők	Nem	N=636	4,36 (SD=0,907)	1,55 (SD=0,871)	1,82 (SD=1,337)	1,17 (SD=0,566)	
		Igen	N=23	3,38 (SD=1,189) **	1,74 (SD=1,160)	2,24 (SD=1,359)	1,57 (SD=0,831) *	
	Férfiak	Nem	N=519	4,47 (SD=0,877)	1,39 (SD=0,707)	1,71 (SD=1,427)	1,07 (SD=0,363)	1,23 (SD=0,596)
		Igen	N=24	4,03 (SD=1,172) *	2,33 (SD=1,278) **	1,69 (SD=1,360)	1,13 (SD=0,623)	1,38 (SD=0,806)

Összegzés

Kutatásunkban azt vizsgáltuk, hogy Magyarországon milyen a férfiak és a nők körében a szexuális élet gyakorisága, milyen gyakran fordulnak elő szexuális problémák, és mindezek milyen kapcsolatban állnak a párkapcsolat minőségével és stabilitásával.

Vizsgálati mintánkban a férfiak 98,7 százaléka és a nők 98,5 százaléka vallotta magát heteroszexuálisnak. Ez azt jelenti, hogy a nem heteroszexuális orientáció aránya 1,3-1,5 százalék közötti. A hasonló témakörben végzett külföldi kutatások általában 1,2-3,7 százalék közöttinek jelzik az

LMBTQ-csoportba tartozók arányait (Gates 2011). A hazai adatok tehát ennek a sávnak az alsó részében helyezhetők el. A szexuális orientációra vonatkozó adatok értékelése kapcsán azonban figyelembe kell vennünk azt is, hogy nem minden LMBTQ-csoportba tartozó ember vállalja fel ezt az identitását, különösen akkor nem, ha kockázatosnak érzi ezt. Jelen vizsgálatban a nők közel 5 százaléka, a férfiak közel 3 százaléka nem válaszolt a szexuális orientációjára vonatkozó kérdésre (annak ellenére, hogy ezek a kérdések külön adatlapon szerepeltek, amelyet a kérdezőbiztos nem látott, a válaszadó saját maga töltött ki).

A szexuális élet gyakoriságát tekintve: a vizsgálati mintánkba tartozó férfiak közel fele rendszeresen, nagyjából egyharmada alkalmanként, egyötöde pedig egyáltalán nem élt szexuális életet az elmúlt 12 hónapban. A nők nagyjából 40 százaléka rendszeresen, egyötöde alkalmanként, egyharmada pedig egyáltalán nem élt szexuális életet a vizsgálatot megelőző évben. A szexuális élet gyakoriságával kapcsolatban számos kutatást végeztek már, ezek eredményei azonban általában nehezen hasonlíthatók össze. Módszertani szempontból ugyanis több különbség van a különböző vizsgálatok között. Jelen kutatásban pl. a szexuális élet gyakoriságát egyetlen kérdés mérte, míg más vizsgálatokban esetenként a különböző szexuális aktivitások (pl. közösülés, orális szex, anális szex) gyakoriságait mérték fel. Különbözhetnek a kutatások attól függően is, hogy milyen életkori csoportokra, vagy milyen párkapcsolati statusban lévőkre vonatkoznak, hiszen természetesen más adatokat kaphatunk időseknél, mint fiataloknál, egyedülállóknál, mint házasok vagy éppen özvegyek körében stb. Jelentősen különbözhet a szexuális élet gyakorisága a kapcsolat időtartamának a függvényében is. Jelen tanulmány terjedelmi keretei nem tesznek lehetővé a szexuális élet gyakorisága szempontjából ilyen részletes elemzéseket.

A szexuális zavarok gyakorisági adatainak összehasonlítását a módszertani kérdések szintén nehezítik. Saját kutatásunkhoz hasonló módszertannal készült például egy amerikai reprezentatív vizsgálat (Laumann és mtsai 1999), amelyben a 18-59 év közötti korosztályt 1749 nő és 1410 férfi képviselte, akiket a kérdezőbiztosok személyesen kerestek fel. A kutatásban a szexuális problémákra – saját kutatásunkhoz hasonlóan – az elmúlt

12 hónapos időtávra vonatkozóan kérdeztek rá. Ebben a vizsgálatban is felmérték a szexuális vágy, az orgazmus zavarait, a korai magömlés gyakoriságát és a szexuális fájdalomzavarok gyakoriságát is. Az amerikai kutatásban azonban a válaszhetőségek dichotomizáltak voltak (előfordult/nem fordult elő). Összehasonlítva ezeket az adatokat saját kutatásunk eredményeivel, azt láthatjuk, hogy nők körében a szexuális vágy hiánya az amerikai kutatásban a különböző életkori csoportokban 27-32 százalék közötti volt, saját vizsgálatunkban 39 százalék jelezte, hogy ez előfordult nála. Az orgazmus hiánya nőknél az USA-ban 22-28 százalékos, saját mintánkban 39,3 százalékos. Az akaratlan fájdalomérzet az amerikai mintában nőknél 8,21 százalékos, saját mintánkban 16,3 százalékos. Férfiaknál ezek az arányok a következőképpen alakulnak (az összehasonlításban az amerikai adatok szerepelnek elől, és ezekhez hasonlítjuk a saját kutatásban mért eredményeket): vágy hiánya: 13-17/44,8 százalék, orgazmus hiánya: 7-9/23,5 százalék, korai magömlés: 28-31/17,8 százalék. Az amerikai vizsgálatban férfiaknál nem mérték fel a szexuális fájdalomzavarok gyakoriságait. Összehasonlítva a fenti adatokat, azt láthatjuk, hogy a korai magömlés kivételével a hazai mintában minden szexuális probléma gyakoribb, mint az amerikai kutatásban. Ennek magyarázata részben minden bizonnyal az életkori hatás. Saját kutatásunkban 59 éven felüliek is szerepelnek (330 férfi és 239 nő) – ők képezik a teljes minta 15-17 százalékát. Több kutatás is igazolta már, hogy időskorban minden szexuális zavar gyakoribbá válik, kivéve a korai magömlést, aminek a gyakorisága csökken. Ez magyarázhatja, hogy saját mintánkban a korai magömlés gyakorisága az egyetlen, ami alacsonyabb az amerikai vizsgálatban szereplő értéknél.

Kutatásunk szempontjából azonban nem is maguknak a konkrét gyakorisági adatoknak van elsősorban jelentősége, hanem annak, hogy hogyan változik a szexuális élet (és a szexuális problémák) gyakorisága a kapcsolat minőségének és stabilitásának függvényében. A párkapcsolat minőségére vonatkozó kérdések csak a fiataloknak szóló kérdőívben szerepeltek, ezért azt vizsgáltuk, hogy körükben a párkapcsolat minősége, illetve a párkapcsolat stabilitása milyen összefüggéseket mutat a szexuális zavarok elfordulásával. A kapcsolatukat rossznak tartó férfiak körében szigni-

fikánsan ritkább a szexuális együttlétek száma, gyakoribb a szexuális vágy hiánya és gyakoribbak a szexuális fájdalomzavarok is. A kapcsolatukat rossznak tartó nők sexualitása minden vizsgált paraméter tekintetében (gyakoriság, vágy, orgazmus, fájdalom) szignifikánsan rosszabb a jó kapcsolatban élőkénél. A szexuális élet gyakoriságának és a párkapcsolati elégedettségnek a kapcsolata más kutatásokban is jól dokumentált (Muise et al. 2016). Egy több mint 13.000 főre kiterjedő amerikai országos reprezentatív kutatás szerint a szexuális élet gyakoriságának második legerősebb prediktora (az életkort követően) a kapcsolattal való elégedettség volt (Call et al 1995). Egy közel 1500, párkapcsolatban élő nőre kiterjedő német vizsgálatban a női szexuális zavarokat a Női Szexuális Funkció Index segítségével vizsgálták, és azt találták, hogy erős kapcsolat áll fenn a párkapcsolattal való elégedettség és a női szexuális zavarok között (Velten et al 2014). Saját vizsgálatunkhoz hasonlóan, számos kutatás igazolta korábban, hogy a szexuális zavarok gyakorisága és a kapcsolat instabilitása között kapcsolat mutatható ki, például a szexuális élettel való elége-

dettség és a válási arányok szorosan összefüggenek (Christopher és Sprecher 2000). A korábbi vizsgálatok arra is rámutattak, hogy a válást tervezők körében gyakoriak a szexuális zavarok (Gautam és Batra 1996). Hasonló összefüggés mutatható ki a válás és a szexuális élet alacsony gyakorisága között is (Stack és Gundlach 1992).

Összességében elmondhatjuk tehát, hogy fiatalok körében a párkapcsolat minősége és a kapcsolat stabilitása szoros összefüggést mutat a szexuális zavarok gyakoriságával. Vizsgálataink keresztmetszeti jellege nem ad választ az ok-okozati összefüggés irányára vonatkozó kérdésre. Korábbi kutatások rámutattak azonban arra, hogy ezek a kapcsolatok kölcsönösek, a rossz párkapcsolatokban nagyobb valószínűséggel fordulnak elő szexuális problémák, a szexuális zavarok pedig hozzájárulnak a párkapcsolat minőségének romlásához, gyengítik annak stabilitását. Vizsgálatainkkal ezért szeretnénk felhívni a figyelmet a szexuális problémák hatékonyabb felismerésének és kezelésének fontosságára, valamint a szexuális zavarok kezelése során a párkapcsolati tényezők kiemelt jelentőségére is.

Felhasznált irodalom

- Call, Vaughn, Susan Sprecher, and Pepper Schwartz (1995) The incidence and frequency of marital sex in a national sample. *Journal of Marriage and the Family*, Vol 57 (3): 639-652.
- Christopher, F. Scott and Susan Sprecher (2000) Sexuality in marriage, dating, and other relationships: A decade review. *Journal of Marriage and Family*, 62(4), 999-1017.
- Edwards, John N. and Alan Booth (1994) Sexuality, marriage, and well-being: The middle years. In Alice Rossi (Ed.), *Sexuality across the life course*. Chicago: The University of Chicago Press. 233-259.
- Gautam, Shiv and Lalit Batra (1996) Sexual behaviour and dysfunction in divorce seeking couples. *Indian Journal of Psychiatry*, Vol. 38 (2), 109-116.
- Gates, Gary J. (2011): How many people are lesbian, gay, bisexual and transgender? <https://williamsinstitute.law.ucla.edu/wp-content/uploads/Gates-How-Many-People-LGBT-Apr-2011.pdf>. [Hozzáférés: 2021.11.11.]
- Laumann, Edward O., Anthony Paik and Raymond C. Rosen (1999) Sexual dysfunction in the United States: prevalence and predictors. *JAMA*, Vol. 281 (6), 537-544.
- Muise, Amy, James J. Kim, James K. McNulty and Emily A. Impett (2016). The positive implications of sex for relationships. *Advances in Personal Relationships*, 1, 124-147.
- Risch, Gail S., Lisa A. Riley and Michael G. Lawler (2003) Problematic issues in the early years of marriage: Content for premarital education. *Journal of Psychology and Theology*, Vol. 31 (3), 253-269.
- Velten, Julia, Saskia Scholten and Jürgen Margraf (2014) Partnership satisfaction and sexual function in hetero-, homo-, and bisexual women. Poster. Conference: 44rd Annual Congress of the European Association for Behavioural and Cognitive Therapies (EABCT) The Hague, The Netherlands.
- Yabiku, Scott T. and Constance T. Gager (2009) Sexual frequency and the stability of marital and cohabiting unions. *Journal of Marriage and Family*, Vol. 71 (4), 983-1000.
- WHO (World Health Organization) (2006) Defining sexual health: report of a technical consultation on sexual health [Internet]. Geneva: WHO https://www.who.int/reproductivehealth/topics/gender_rights/defining_sexual_health.pdf (Hozzáférés: 2021.11.09.)